

Referat

Møte om: Kontaktutvalget mellom regjeringen og representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte

Saksnr.: 11/2714-

Til stede: Statsråd Anniken Hauglie, ASD
Politisk rådgiver Morten Bakke, ASD
Johan Lothe, Wayback
Johanna Engen, Velferdsalliansen EAPN Norge
Dag Westerheim, Velferdsalliansen EAPN Norge
Stig Rusten, Aleneforeldreforeningen
Honoratte Muhanzi Kashale, Bibi Amka
Erik Bjerke, KREM - Kreativt og mangfoldig arbeidsliv
Ellen Bachmann, Batteriet
Kristin Walstad, Batteriet
Caroline Bækkelund Ellingsen, Batteriet
Ulf Pedersen, ASD
Serap Helin Hartwig, ASD
Bente Hagerupsen, ASD

Dato: 12. januar 2016

Møteleder: Statsråd Anniken Hauglie

Referent: Bente Hagerupsen

Kopi:

Referat fra møte 12. januar 2016 i Kontaktutvalget mellom regjeringen og representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte

1. Velkommen og innledning

Arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie ønsket velkommen til møtet i Kontaktutvalget, som var hennes første. Hauglie fortalte om sin bakgrunn, blant annet har hun vært politisk rådgiver i Sosialdepartementet og byråd i Oslo kommune. Hun sa at hun ser fram til samarbeid med organisasjonene, både i formelle og mer uformelle sammenhenger.

Hauglie sa noen ord til minne om Heidi Lohrmann, som brått ble revet bort 24. desember 2015. Heidi Lohrmann ledet Seksjon for sosialpolitikk i Velferdspolitisk avdeling. Hun fulgte Kontaktutvalgets arbeid fra det ble etablert, og deltok på møtene i utvalget.

2. Orientering om Kontaktutvalget og Samarbeidsforum mot fattigdom.

Forventninger. Presentasjonsrunde av deltakerne og deres organisasjoner

Johan Lothe fra Wayback innledet på vegne av Samarbeidsforum. Kontaktutvalget for myndighetenes kontakt med brukerstyrte organisasjoner på fattigdomsfeltet ble etablert i 2008. Samarbeidsforum mot fattigdom i Norge består av tolv landsdekkende organisasjoner. Tre representanter fra hver av organisasjonene deltar i arbeidsutvalget. Arbeidsutvalget forbereder møtene i Kontaktutvalget. Samarbeidsforums arbeid strekker seg ut over Kontaktutvalget, blant annet arrangeres det to Makt og muligheter-seminarer årlig. Batteriet Oslo er sekretariat for Samarbeidsforum. Kontaktutvalget og Samarbeidsforum er unikt i europeisk sammenheng.

Lothe fortalte om hvilke forventninger Samarbeidsforum har til Kontaktutvalget. Samarbeidsforum ønsker en uformell tone. Samarbeidsforum ønsker tilbakemeldinger på sine innspill, også mellom møtene, og vil gjerne ha eksempler på områder hvor forumet har bidratt til en forskjell. Samarbeidsforum legger vekt på tidlig involvering, reelt samarbeid og brukermedvirkning.

Deretter ble det gitt en presentasjon av organisasjonene i Samarbeidsforum. Disse er: LIN – Likestilling, inkludering og nettverk, Bikuben – brukerstyrt senter i Nord-Norge, Aleneforeldreforeningen, Marborg, Velferdsalliansen, Wayback, Stiftelsen rettferd for taperne, RIO – Rusmisbrukernes interesseorganisasjon, Landsforeningen for barnevernsbarn, Leieboerforeningen, KREM – Kreativt og mangfoldig arbeidsliv og Bibi Amka.

Lysarkene som ble benyttet under presentasjonene er vedlagt.

Statsråden sa at organisasjonene i Kontaktutvalget representerer et mangfold, og at hun ser fram til samarbeidet med organisasjonene i utvalget. Hun ønsker å ha en uformell og åpen dialog, og setter pris på klar tale. Ved anledning kan det være aktuelt med besøk hos organisasjonene og å treffe organisasjonene i andre sammenhenger.

3. Erfaringer med politikken som er ført

Johanna Engen i Velferdsalliansen sa at det er forskjell mellom aktivisering og aktiv inkludering. Aktiv inkludering har tre pilarer; flere av elementene er i dag fraværende i norsk velferds- og sysselsettingspolitikk. Aktiv inkludering handler om 1. rettighetsfesting av adekvat inntekt sammen med assistanse til å få en relevant jobb. Velferdsalliansen anser at Norge ikke har et rettighetsfestet minstenivå for sosiale ytelser (sosialhjelp). 2. Et integrert og inkluderende arbeidsmarked som gjør at mennesker lettere kan delta i arbeidsstyrken. Bl.a. bør ledige stillinger i større grad offentliggjøres i stillingsdatabaser slik at arbeidsmarkedet blir mer åpent. 3. Tilgang til tjenester av god kvalitet som medvirker til at mennesker kan delta aktivt i samfunnet, inkludert muligheten til å komme tilbake i arbeid.

Engen sa at det er viktig å ha en positiv tilnærming til NAVs brukere. Aktivitetsplikt innebærer sanksjonering, og at det er å bruke fortidens verktøy mot framtidens utfordringer. Sosialhjelpen bør overføres fra kommunene til staten. Sosialhjelpen bør rettighetsfestes på nivå med SIFOs referansebudsjett. Sosialhjelpen er underregulert over tid.

Statsråden sa at flere av disse temaene vil bli behandlet i den kommende NAV-meldingen.

Engen sa at det er viktig med sosial boligbygging. Det må bygges flere utleieboliger og det må øremerkes midler til kommunene for oppkjøp av boliger. Det bør settes en nasjonal standard for boligkvalitet.

Johan Lothe fra [Wayback](#) sa at bolig er en utfordring for mange straffedømte. Det er mangel på egnede boliger til rusavhengige. Det foreligger en avtale mellom NAV og kriminalomsorgen om at straffedømte skal prioriteres, men dette skjer ikke på grunn av mangel på boliger. Reduksjon av bostøtten gjør at færre får bostøtte. Endringer i bostøtten har medført en reell reduksjon i bostøtten for personer som bor i kommunale boliger. Personer som har gjeldsordning gjennom namsmannen kan få krav om tilbakebetaling av for mye utbetalt bostøtte.

Merknad [bh1]: Ber Samarbeidsforum ev. Wayback kvalitetssikre, ev. supplere.

Statsråden sa seg enig i at bolig og egnede boliger er viktig, og booppfølging. Hun sa at Husbankens rammer for investeringer til å kjøpe kommunale boliger er større enn det en del kommuner benytter seg av.

Stig Rusten i [Aleneforeldreforeningen](#) sa at antall aleneforeldre har økt med 50 prosent. Det går bra med de fleste, men en utsatt gruppe – som har blitt større - sakker akterut. Satsene for sosialhjelp er ikke regulert i tråd med lønnsveksten, kun prisjustert. Enkelte kommuner har høyere satser, bl.a. Oslo kommune. Siden 1993 har forskjellene blitt større. Barnetrygden er underregulert. Også andre ytelser er svekket. Fra 1. januar 2016 er det nye regler for hvem som skal kunne benytte seg av overgangsstøtten under utdanning, noe som gjør at de fleste aleneforeldre fratas muligheten til å ta utdanning når de mottar overgangsstønad. Studiestøtten er ikke tilpasset aleneforsørgeres situasjon. Studiestøtten er lav, og de fleste må jobbe ved siden av, noe aleneforsørgere ikke har muligheten til. Tidligere kunne overgangsstøtten kombineres med utdanning. Endringene er ikke basert på kunnskap, men fordommer. På grunn av en teknisk endring i regelverket for utdanningsstipendet til elever i videregående opplæring (anførsel: begge foreldrenes inntekt legges til grunn ved behovsvurderingen) har mange barn som lever med aleneforeldre mistet grunnstipendet.

Statsråden spurte om Aleneforeldreforeningen har drøftet sosialhjelpssatsene med KS eller kommunesektoren. Rusten sa at foreningen har vært i kontakt med enkeltkommuner.

Honoratte Kashale i [BibiAmka](#) sa at målene i integreringspolitikken er bra. Nøkkelen til integrering er arbeid og språk. Regjeringen må møte flyktninger og innvandrere med tidlig innsats og respekt. Det er viktig at nyankomne flyktninger blir sett som enkeltmennesker. Mange har traumer og psykososiale utfordringer, og må få psykologisk bistand. Det er viktig at flyktningene og innvandrerne ressurser tas i bruk, og ikke tappes for ressurser. Alle innvandrere bør få tilbud om gratis norskopplæring. Alle innvandrere bør få tilbud om samfunnskunnskap og gratis jobbkurs. Det må finnes møteplasser for innvandrere, særlig i lokalsamfunn som har asylmottak. Nyankomne flyktninger har behov for venner og nettverk. Mange ønsker å delta i frivillig arbeid og være til nytte i lokalsamfunnet. Kashale oppfordrer politikere til å bruke et inkluderende språk. Flere grupper må tas inn i introduksjonsprogrammet, og integreringsarbeidet må starte allerede i mottaket av nyankomne. Ledige stillinger må utlyses offentlig. Lysarkene fra Kashales presentasjon er vedlagt.

Statsråden viste til at det arbeides med en integreringsmelding. Det er viktig at introduksjonsordningen virker. Det er viktig å komme tidlig i gang, avklare opphold og bosette. Det er viktig med språk, arbeid og oppfølging av barn med hensyn til skole.

4. Samarbeidsforums skriftlige innspill til statsbudsjettet 2017

Dag Westerheim fra Velferdsalliansen overleverte på vegne av Samarbeidsforum innspill til statsbudsjettet 2017 til arbeids- og sosialministeren. Han sa at politikken ikke må basere seg på myter, men bygge på en helhetlig tilnærming, være forutsigbar og investere i mennesker. Samarbeidsforum ønsker å samarbeide om utfordringer.

Statsråden takket for innspillet. Hun sa at det er viktig med gode prosesser, og at det er ønskelig å få til et fotavtrykk. Samtidig understreket hun at det å bli hørt ikke nødvendigvis betyr det samme som å få gjennomslag. Hun sa at arbeidet med statsbudsjettet for 2017 vil bli krevende, og viste bl.a. til utviklingen på arbeidsmarkedet og flyktningssituasjonen. Innspillet berører også andre politikkområder og vil bli viderefremmet til berørte departementer.

Statsråden viste til at Samarbeidsforum har gitt innspill i flere runder og til ulike prosesser tidligere. Hun viste til at Regjeringen har lagt fram en strategi mot barnefattigdom, med tiltak og bevilgninger knyttet til barns inkludering. Regjeringen har satt ned et offentlig utvalg som skal se på barnetrygden og andre støtteordninger til barnefamilier. Regjeringen har lagt fram en opptrappingsplan for rusfeltet. Regjeringen vil legge fram en integreringsmelding.

5. Oppsummering av møtet, møteplan og temaer for 2016

Statsråden takket for et nyttig møte, og innspillene. Hun sa at Kontaktutvalget er et viktig forum. Hun understreket at Kontaktutvalget er regjeringens kontaktforum, dvs. at utvalget og dets innspill må følges opp også i andre departementer. Statsråden sa at hun har notert seg henstillingen fra Samarbeidsforum om at innspill følges opp.

Statsråden ba Samarbeidsforum om å spille inn temaer for kommende møter i Kontaktutvalget. Det lages en møteplan for 2016.

Engen sa at det hadde vært et godt møte. Kashale sa at det blir spennende å følge utviklingen framover. Westerheim oppfordret statsråden til å bruke kompetansen og erfaringene som Samarbeidsforum besitter.

6. Eventuelt

Det ble signert i kondolanseprotokollen for Heidi Lohrmann.

Det ble tatt bilder av møtedeltakerne fra Samarbeidsforum sammen med statsråden.

Vedlegg